

การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

กนกกาญจน์ รุ่งเรือง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม)
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ กนกกาญจน์ รุ่งเรือง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร)

.....กรรมการ
(ดร. ณัฏฐา คุณาทัณฑ์)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)
วันที่ 17 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกร
ตำบลท่าข้าม อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี” สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้
อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้องอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ
คณาจารย์คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ สาขาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง หลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ได้กรุณาแนะนำ และให้คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ของงานวิจัยเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและเสียสละเวลา
ของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ให้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนทุกท่านที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้กล่าวนาม ณ ที่นี้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

กนกกาญจน์ รุ่งเรือง

52920886: สาขาวิชา: การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง; ร.ม. (การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม / การจัดการแหล่งน้ำ / การเลี้ยงปลา / พันสนิคม / ชลบุรี

กนกกาญจน์ รุ่งเรือง : การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี (THE PARTICIPATION OF WATER SOURCE ADMINISTRATION FOR FEEDING FISH OF THE FARMERS, TAKAM SUBDISTRICT, PANASNIKOM DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, Ph.D., เอกวิทย์ มณีธร, ร.ค., 89 หน้า, ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกร ตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกร ตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลากับปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 ครัวเรือน สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำข้อมูลมาประมวลผลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปทางปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม การมีส่วนร่วมด้านการประมงหรือ การมีส่วนร่วมด้านการประมง การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ใช้สถิติในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลากับปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติค่า one way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้วิธี Post Hoc ในการจับคู่แบบ LSD แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการศึกษาในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบล ท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการรับผลประโยชน์เกษตรกรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการดำเนินงานเกษตรกรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ด้านการประสานงานเกษตรกรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยเกษตรกรให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 และด้านการประมงหรือเกษตรกรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยเกษตรกรให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 4

ภูมิลาเนาที่พักอาศัยของเกษตรกรที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน รายได้ต่อปีของครัวเรือนที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน แหล่งที่มาของข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์.....	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	8
สภาพทั่วไปของน้ำในประเทศไทย	20
แนวคิดการจัดการทรัพยากรน้ำ	22
แนวคิดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
วิธีดำเนินงาน	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เกณฑ์การแปลผล	58
4 ผลการศึกษา	59
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม .	59
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา	
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	67
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	84
ประวัติย่อของผู้วิจัย	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 องค์ประกอบ กลุ่มที่ต้องการให้น้ำบ่อครั้ง กลุ่มที่จำเป็นให้น้ำบ่อครั้ง	31
2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครัวเรือนผู้ใช้น้ำในการเลี้ยงปลาของตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	55
3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน.....	59
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม.....	61
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการปฎิภาหหรือ	62
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกร ตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการประสานงาน.....	63
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการดำเนินงาน.....	64
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการรับผลประโยชน์.....	66
9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐาน จำแนกตามภูมิลำเนาที่พักอาศัย.....	67
10 การเปรียบเทียบรายคู่ของการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามภูมิลำเนาที่พัก	67
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐาน จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	68
12 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	69
13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาดพื้นที่ทำการเกษตร	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาดพื้นที่ทำการเกษตร	70
15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ต่อปีของครัวเรือน	71
16 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ต่อปีของครัวเรือน	72
17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร	73
18 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ของเกษตรกรตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร	73

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
-----------------------------	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University